

svare de Regeringsforslag, som ere forelagte i Landstinget og nu ligge der, men hvis han gav sig til det, vilde sikkert det ærede Medlem for Sæby (Lassen) skælde ham forfærdeligt ud og sige, at han gik reaktionære Ærinder o. s. v. Situationen skal ganske have forandret sig nu, saa at det er helt andre Skatteforslag, der er Tale om, Forslag, vi ikke kende det mindste til. En Venstremand kunde saaledes mene at være i bedste Overensstemmelse med Regeringen, hvis han vilde hævde, at ved Bestemmelsen af Ejendomsskylden skulde Besætning og Inventarium med. Men hvis man tidligere vilde hævde, at de ikke skulde med, var det et væmmeligt moderat Standpunkt, og det ærede Medlem fra Sæby hævdede da, at det var ganske ligegyldigt, om man fik disse moderate 50-Ører med eller ej. Det var kun noget, man vilde lave Politik paa. Det var et moderat Særstandpunkt. Men nu siger det ærede Medlem, at det bliver en frygtelig antiministeriel og venstrefjendtlig Politik at ville holde paa Regeringens tidligere principielle Standpunkt. Som sagt, det maa være noget, som er lavet bag Kulisserne, og som vi andre ikke kende det allermindste til. Det forekommer mig, at der er Grund til at raabe Vagt i Gevær over for den Udarten af Parlamentarismen, der er i Færd med at foregaa, og som ogsaa, saa vidt jeg kan se, vil gøre sig gældende ved Behandlingen af Kirkelovene. Jeg ser f. Eks. i en Venstrekorrespondance, jeg tror den findes i samtlige Landets Provins-Venstreblade i Gaar, at der efter Forlydende er Forslag fremme fra Højre i Landstingets Skatteudvalg, „men de ville neppe faa Indflydelse paa Sagen, der allerede er afgjort i Hovedsagen“. Betænkningen kan ventes først i næste Uge. Det Spørgsmaal var det rart at faa Klarhed paa. Mindretallet kan stille saa mange Forslag, som det vil, det faar ingen som helst Betydning, Sagen er afgjort — hvorledes ved jeg ikke. Der gaar Rygter om private Konferencer, Partimøder osv., hemmelige Underhandlinger paa Rigsdagen, Sagen er afgjort. Men naar det kan ske over for et saa stort og indflydelsesrigt Mindretal, som det oppe i Landstingets Skatteudvalg, hvilke Hensyn vil der saa blive taget til det Mindretal, som jeg repræsenterer, naar Skattelovene komme hertil i en ny Form? Det er ikke en Gang antydet, at Udvalg skal nedsættes. Selv om vi stille de bedste Ændringsforslag, hjælper

det ikke, Sagen er afgjort, og der kan intet Hensyn tages dertil. Paa samme Maade forekommer det mig, at vi staa over for de kirkelige Love. Det bliver derfor meget vanskeligt for mig at udtale mig i Dag. Jeg kender slet ikke Situationen, og vi maa fra vor Side afvente, hvorledes de Ændringsforslag ville forme sig, som ere bebudede fra Ministerens Side.

Jeg kunde for øvrigt have tænkt mig, at man havde vist Mindretallet saa meget Hensyn, naar man ikke vilde standse dette Forslag, hvad jeg havde troet, og hvad Ministeren ogsaa sagde, at han i Grunden var mest bange for vilde være Konsekvensen af Folketingets Standpunkt, at man da vilde have nedsat et Udvalg, saa at Mindretallet fik Tid og Ro til nøje at overveje Ændringsforslagene fra Ministerens Side, der vistnok kunne blive af vidtrækkende Betydning for hele den kirkelige og folkelige Udvikling i Landet. Men det lader ikke til, at man fra Flertallets Side ønsker at give Mindretallet en saadan Ro og Tid til at sætte sig ind i Ændringsforslagene. Vi faa dem fra Ministeren og kunne maaske stille vore Underændringsforslag, men en virkelig Udvalgsbehandling kunne vi ikke faa. Der er ingen som helst Tvivl om, at naar Ministeren forelægger sine Ændringsforslag, ere de „Tabu“. Ve dem, der ville vove at røre ved dem.

Saa vidt jeg kunde opfatte den højt-ærede Kultusminister, havde han en Plan i Sigte, der gik ud paa, at hans kirkelige Lovforslag i det væsentlige skulde gennemføres, navnlig Forslaget om Menighedsraad. Det skulde vel altsaa være den Indrømmelse, som et vist Parti oppe i Landstinget har gjort, paa Trods ganske vist af dette Partis tidligere Holdning, og saa skulde der til Gengæld nedsættes en Kirkekommission, laves en Kirkedag, der til Dels skulde vælges paa Grundlag af disse ny Menighedsraad og have til Opgave at stille Forslag om en Kirkeforfatning. Hvis jeg har opfattet disse Antydninger rigtigt, forekommer det mig, at de gaa i en Retning, som jeg finder i højeste Grad beklagelig. Det forekommer mig, at vi stille mod en saa klerikal Reaktion, som vi neppe havde drømt om, at vi skulde komme ind paa under det første Venstreministerium. Det forekommer mig, at de Tanker, jeg her har antydet, gaa i stik modsat Retning af, hvad dette Ting har hævdet i det Halvhundredte Aar siden den grundlovgivende Rigsdag. Jeg vil erindre